

Situació d'aprenentatge¹

Títol	Realitat i ficció: viatge literari per la Barcelona de <i>Marina</i>
Curs (nivell educatiu)	4t d'ESO
Àrea / Matèria ² / Àmbit ³	Llengua castellana i literatura

¹ Les situacions d'aprenentatge són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, i a la qual cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir. És en la seva resolució que l'alumnat assoleix les competències. [Annex 5. Aprenentatge basat en situacions](#). Són propostes pedagògiques orientades al desenvolupament de les competències.

² A l'educació primària fem referència a les àrees i a l'educació secundària obligatòria i el batxillerat a les matèries.

³ Agrupació d'àrees o matèries que s'imparteixen de manera integrada.

DESCRIPCIÓ (context + repte)

Per què aquesta situació d'aprenentatge? Està relacionada amb alguna altra? Quin és el context?⁴ Quin repte planteja?⁵

Els alumnes llegiran la novel·la *Marina*, de Carlos Ruiz Zafón, i reflexionaran sobre els temes principals, l'estil literari, i la representació de Barcelona. L'objectiu és que connectin la lectura amb les emocions, la memòria i la descoberta de la identitat. També treballaran la narrativa i la creació literària a partir dels escenaris i atmosferes del llibre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les competències específiques següents:

Competències específiques	Àrea o matèria
CE1: Comprendre textos literaris i no literaris, valorant-ne la intenció comunicativa i els recursos expressius.	Llengua castellana i literatura
CE2: Analitzar críticament els continguts i valors dels textos.	Llengua castellana i literatura
CE4: Produir textos propis amb coherència, cohesió i correcció.	Llengua castellana i literatura
CE7: Valorar la literatura com a font de coneixement i gaudi.	Llengua castellana i literatura

⁴ Context: conjunt de circumstàncies que expliquen un esdeveniment o una situació i que envolten un individu, un col·lectiu o una comunitat, etc.

⁵ Un repte és un desafiament que sorgeix d'una pregunta, un problema, un cas, una polèmica, una recerca, un encàrrec, un projecte, un servei..., situat en un context. Resoldre'l implica mobilitzar sabers i connectar accions a partir dels quals es desenvolupen capacitats personals.

TRACTAMENT DE LES COMPETÈNCIES TRANSVERSALS⁶

- 1. Competència en comunicació lingüística (CCL):**
 - Lectura comprensiva i crítica de textos literaris.
 - Expressió oral i escrita de reflexions i creacions pròpies.
 - Participació en debats, tertúlies i activitats de comunicació formal i informal.
- 2. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA):**
 - Gestió de les emocions a partir de l'experiència lectora.
 - Treball individual i en equip.
 - Autorreflexió mitjançant el diari de lectura i activitats introspectives.
- 3. Competència ciutadana (CC):**
 - Comprensió de valors humans i ètics a través dels temes de la novel·la (amistat, mort, llibertat, identitat).
 - Coneixement i valoració del patrimoni urbà i cultural de Barcelona.
- 4. Competència en consciència i expressió culturals (CCEC):**
 - Valoració de la literatura com a expressió artística.
 - Coneixement de l'obra d'un autor contemporani.
 - Creació de textos narratius i artístics propis.
- 5. Competència digital (CD):**
 - Ús d'eines digitals per elaborar la "revista digital de *Marina*" i altres productes audiovisuals.
 - Cerca i selecció d'informació fiable per elaborar la ruta literària.
- 6. Competència en sentit d'iniciativa i esperit emprenedor (CSIEE):**
 - Planificació i execució d'un projecte final creatiu.
 - Proposta i desenvolupament d'activitats per part de l'alumnat (ex. idear la ruta, crear materials).

Aquest enfocament ajuda a garantir que l'activitat no només estigui centrada en els continguts literaris, sinó també en el desenvolupament integral de l'alumnat.

OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVALUACIÓ

⁶ Les competències transversals són: competència ciutadana; competència emprenedora; competència personal, social i d'aprendre a aprendre; i competència digital.

Objectius d'aprenentatge⁷ Què volem que aprengui l'alumnat i per a què? CAPACITAT + SABER + FINALITAT	Criteris d'avaluació⁸ Com sabem que ho ha après? ACCIÓ + SABER + CONTEXT
1. Comprendre i analitzar els elements clau d'una novel·la (personatges, espai, temps, narrador, temes).	1. Identificar i analitzar els elements narratius bàsics de la novel·la (<i>Marina</i>): narrador, espais, temps, personatges, estructura i temes. 2. Reconèixer i valorar els recursos literaris i l'estil propi de l'autor.
2. Desenvolupar la capacitat crítica i interpretativa.	3. Reflexionar sobre els valors i temes ètics presents a la novel·la (mort, amor, identitat, memòria, maldat, etc.). 4. Argumentar opinions personals sobre les accions dels personatges.
3. Produir textos narratius inspirats en la novel·la i en l'atmosfera que crea.	5. Escriure un relat de ficció coherent i ben estructurat, inspirat en la novel·la. 6. Aplicar les convencions ortogràfiques i gramaticals de manera adequada.
4. Conèixer i valorar el patrimoni cultural i literari de Barcelona.	7. Mostrar interès i gaudi per la lectura d'una novel·la contemporània. 8. Reconèixer el valor literari i cultural de <i>Marina</i> i del seu context (Barcelona, final del segle XX).

SABERS

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge es tractaran els sabers següents:

⁷ Les competències específiques estan formulades de forma general i convé concretar-les per definir quins seran els aprenentatges que s'adquiriran amb la realització de la situació d'aprenentatge. Aquesta concreció ha de permetre formular unes competències pròpies de la situació d'aprenentatge que són l'equivalent dels objectius d'aprenentatge.

⁸ Els criteris d'avaluació es poden desplegar en indicadors. Un objectiu d'aprenentatge pot relacionar-se amb un, dos o més criteris d'avaluació.

	Saber	Àrea o matèria
1	Comprensió lectora i interpretació literària - Identificar i interpretar elements reals i ficticis dins d'un relat. - Analitzar l'estructura narrativa i els recursos literaris emprats per crear ambigüitat entre realitat i ficció. - Valorar l'ambientació en una Barcelona amb elements històrics i fantàstics.	Llengua castellana i literatura
2	Educació literària - Conèixer característiques del gènere fantàstic i gòtic. - Comprendre com la narrativa de Zafón combina ciència, memòria, amor i misteri. - Comparar <i>Marina</i> amb altres obres que treballen la barreja de realitat i ficció (ex: Poe, Stevenson, etc.).	Llengua castellana i literatura
3	Expressió escrita i oral - Escriure un text argumentatiu: <i>Creus que el relat és més real o més fictici? Per què?</i> - Crear un text narratiu o un podcast que imagini un nou capítol on es desvetlli un misteri. - Participar en debats sobre la funció de la ficció per entendre la realitat.	Llengua castellana i literatura
4	Coneixement del context - Situar l'acció a la Barcelona dels anys 70 i reconèixer llocs reals i transformats literàriament. - Investigar sobre el passat històric que inspira l'obra (per exemple, el paper de la ciència, el franquisme tardà, la ciutat postindustrial...).	Llengua castellana i literatura
5	Educació emocional i ciutadana - Analitzar les emocions dels personatges: por, amor, pèrdua, curiositat. - Reflexionar sobre la construcció de la memòria i la identitat.	Llengua castellana i literatura

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Quines són les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar? Quins tipus d'agrupament realitzarem? Quins són els principals materials que necessitarem? Etc.

Presentació de la situació d'aprenentatge a tot el grup classe en format audiovisual.

Lectura i treball individual.

Cerca d'informació fent ús de l'ordinador.

Presentació i reflexió oral en petit grup

Exposició oral i presentació a tot el grup classe d'un disseny propi.

ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
Activitats inicials <i>Què en sabem?</i>	- Coneixements previs: Què és la ficció? Dinàmica de grup – Pluja d'idees guiada Pregunta inicial a la pissarra o mural digital: <i>"Què és per vosaltres la ficció? Com sabem si una cosa és real o no dins d'una història?"</i> - Es mostren imatges o vídeos breus d'espais on transcorre l'obra (ex: el cementiri de Sarrià, carrers antics, la casa abandonada...). - Lectura del pròleg en veu alta.	1 sessió
Activitats de desenvolupament <i>Aprenem nous sabers</i>	- Lectura guiada de la novel·la (individual i grupal): Es dividirà la lectura en trams setmanals i es farà un diari de lectura amb reflexions personals.	2 sessions
Activitats d'estructuració <i>Què hem après?</i>	- Debats i tertúlies literàries: Temes com la por, la mort, l'amistat, l'amor adolescent, i el pas del temps. - Ruta literària virtual o real per la Barcelona de Marina: Preparació d'una ruta basada en els espais descrits a la novel·la, amb suports visuals i escrits. - Mapa conceptual: dels elements reals (Barcelona, context) i ficticis (personatges, successos).	2 sessions
Activitats d'aplicació <i>Apliquem el que hem après</i>	- Creació d'un relat breu inspirat en Marina: Els alumnes crearan un relat gòtic o de misteri ambientat a la seva ciutat o barri, adoptant l'estil de Zafón.	1 sessió

BREU DESCRIPCIÓ DE COM S'ABORDEN ELS VECTORS⁹ EN AQUESTA SITUACIÓ D'APRENTATGE

1. **Perspectiva global:** s'analitza el context històric i cultural de la Barcelona dels anys 70, però també es vincula amb temes universals: la memòria, la identitat, la mort, el pas del temps, la recerca del sentit de la vida.
2. **Transició digital:** investigar espais reals de la novel·la amb Google Maps i eines com Street View.
3. **Educació emocional i orientació personal:** es treballa l'empatia i la gestió emocional analitzant com viuen els personatges la solitud, la malaltia o la mort.

MESURES I SUPORTS UNIVERSALS¹⁰

- Treballs individuals, per parelles i en petit grup.
- Grups heterogenis
- Suports visuals: acompanyar la lectura amb imatges que exemplifiquin i ajudin a la comprensió.
- Valorar la durada de les activitats i flexibilitzar-la en funció de les tasques.

MESURES I SUPORTS ADDITIONALS¹¹ O INTENSIVS¹²

⁹ 1. Aprenentatges competencials. 2. Perspectiva de gènere. 3. Universalitat del currículum. 4. Qualitat de l'educació de les llengües. 5. Benestar emocional. 6. Ciutadania democràtica i consciència global.

¹⁰ Les mesures i els suports universals són els que s'adrecen a tot l'alumnat. Han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar als alumnes i als docents estratègies per minimitzar les barreres d'accés a l'aprenentatge i a la participació que es troben a l'entorn, i garantir la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

¹¹ Les mesures i els suports addicionals s'adrecen a alguns alumnes. Permeten ajustar la resposta educativa de forma flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

¹² Les mesures i els suports intensius són específics per als i les alumnes amb necessitats educatives especials, estan adaptats a la seva singularitat i permeten ajustar la resposta educativa de forma extensa, amb una freqüència regular i, normalment, sense límit temporal.

Quines mesures o suports addicionals o intensius es proposen per a cadascun dels alumnes següents:

Alumne/a	Mesura i suport addicional o intensiu
	Adaptar la situació d'aprenentatge valorant l'alumnat NESE.